POLSKIE TOWARZYSTWO
FILATELISTYCZNE
w KRAKOWIE

BIULETYN INFORMACYJNY Nr. 11
/ za miesiąc listopad /

Kraków w listopadzi
1948 r.

Treść : " Nowości polskich znaczków
" Znaczki poczty powstańczej na Mokotowie-
prof. Mikstein.

-----------

## I. Nowości polskich znaczków.

Znaczek po 15 zł brunatny, Poezja z serii Kultura Polska, nakład 4-ty, zamówiony 27.VII.1948 r. w ilości 28,000.000 sztuk, później zniżonej do 12,000.000 sztuk, był drukowany na białym bezdrzewnym ~~xxx~~ gumowanym przed drukiem papierze z Łodzi, w arkuszach obejmujących po 80 sztuk znaczków ciętych następującymi walcami :

| | | |
|---|---|---|
| walcem N.4.W.I. | 21 - 25.VIII.1948 | 2,520.320 sztuk |
| walcem Nr. 4.W.II. | 26.VIII.1948 | nieprzyjęty do druku |
| walcem N.4.W.III. | 28.VIII.1948 | nieprzyjęty do druku |
| walcem N.4.W.IV a | 1 - 7.IX.1948 | 3,822.240 sztuk |
| walcem N.4.W.IV b. | 29.IX. - 5.X.1948 | 3,665.680 sztuk |
| walcem N.4.W.V. | 21 - 25.X.1948 | 1,893.600 sztuk |
| | Suma nakładu 4-tego ... | 11,901.840 sztuk. |

Numery nakładu 4-tego i walców znajdują się przed 71 i po 80 znaczku arkusza. Odróżnienie walca IV a i IV b jest możliwe po szerokości dolnego marginesu : na arkuszach drukowanych walcem IV a. szerokość dolnego marginesu wynosi 33 mm, a na arkuszu drukowanym walcem IV b. 31 mm. nadto na 72 znaczku jest lekka smuga w postaci kreseczki w wyrazie " POEZJA ".

Na tym zakończono druk serii znaczków Kultura Polska, która obejmując znaczki po 1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 20 zł. drukowane na dwóch rodzajach papieru / drzewnym cienkim i bezdrzewnym /, każdy znaczek w dwóch różnych barwach, ząbkowane i cięte, w szeregu nakładów różnymi walcami, częściowo farbami Linoxyn z fabryki krakowskiej, częściowo farbami z fabryki Tra w Toruniu, oraz farbami z fabryk szwajcarskich, dają wiele odmian i mogą stanowić przedmiot bardzo ciekawej specjalizacji dostępnej nawet finansowo słabym zbieraczom.

Znaczek 15+ 5 zł zielony , Trasa W - Z, z dopłatą na odbudowę Warszawy, zamówiony 16.VIII. 1948 w ilości 4,000.000 sztuk, był drukowany na białym, bezdrzewnym gumowanym przed drukiem papierze z Łodzi w arkuszach obejmujących po 100 sztuk znaczków :

Z pierwszej matrycy kopiowanymi walcami :

| | | |
|---|---|---|
| walca N.1.W.I. | 20.VIII.1948 | nieprzyjęto do druku |
| walca N.1.W.II. | 23.VIII.1948 | nieprzyjęto do druku |

Z drugiej matrycy kopiowanymi walcami :

| | | |
|---|---|---|
| walca N.1.W.III. | 24.VIII.1948 | nieprzyjęto do druku |
| walca N.1.W.IV. | 24. - 26.VIII.1948 | 4,454.100 sztuk |

Znaczek 18 zł. błękitny, Europejska Konferencja Rozkładów Jazdy Kraków 1948 , zamówiony 11.IX.1948 w ilości 100.000 sztuk, był drukowany na białym, bezdrzewnym papierze gumowanym przed drukiem z Łodzi, w arkuszach obejmujących po 50 znaczków / 5 x 10 /, ząbkowany tylko 11 1/4 w dniu 23.IX.1948, walcem oznaczonym OK./ Okolicznościowy /.

Znaczki lotnicze po 30 zł. czerwonobrunatne, z Centaurem, według projektu Stef. Zechowskiego, nakład 2-gi, zamówiony 27.VII.1948 w illści 4,000.000 sztuk, drukowano w arkuszach obejmujących po 100 sztuk znaczków na białym bezdrzewnym, gumowanym przed drukiem papierze z Łodzi walcem N.2.W.I. od 23 - 29.IX.1948. Odesłano do Głównej Składnicy 4,592.200 sztuk, ząbkowanych 10$^{3}$/4, 11 i 11$^{1}$/4.

Znaczki lotnicze po 50 zł. ciemnozielone, z Centaurem, według projektu Stef. Zechowskiego, nakład 2-gi, zamówiony 27.VII.1948 w ilości 4,000.000 sztuk, drukowano w arkuszach obejmujących po 100 sztuk znaczków na białym, bezdrzewnym, gumowanym przed drukiem papierze z Łodzi walcem N.2.W.I. od 2 - 9.X.1948. Odesłano do Głównej Składnicy Materiałów Pocztowych w Warszawie 4,477.900 sztuk ząbkowanych 10$^{3}$/4, 11 i 11$^{1}$/4.

Znaczek dopłaty za 15 zł. brunatnożółty, wg projektu inż. Ogórkiewicza, przerobionego do rotograwury przez J. Wilczyka, zamówiony 8.X.1948 w ilości 4,000.000 sztuk, był drukowany w arkuszach obejmujących po 100 sztuk znaczków, na białym bezdrzewnym papierze gumowanym przed drukiem z Łodzi, walcem N.2.W.I. od 25 - 30.X.1948 w nakładzie 2-gim. Odesłano do Głównej Składnicy Mater. Poczt. w Warszawie 4,472.400 szt. nieząbkowanych. Nakład 1. był drukowany w sierpniu 1946 r. na cienkim drzewnym papierze z Łodzi, obecny na bezdrzewnym papierze, a zatem jest to nowa odmiana tego znaczka, różniąca się także i ciemniejszą farbą barwą / farba szwajcarska /.

Pocztówki po 6 / 8 zł. Miesiąc Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, zamówiono 10.IX.1948 w ilości około 1,000.000 sztuk, ze znaczkiem z podobiznami Karola Marksa i Fryderyka Engelsa za 6 zł. w barwie czerwonej, wydrukowano jednym walcem w arkuszach obejmujących po 32 szt. pocztówek w dniach od 23 - 25.IX.1948. Odesłano do Głównej Składnicy Materiałów Poczt. w Warszawie 1,140.416 sztuk.

Nowa seria znaczków obiegowych z podobizną Prezydenta Ob. Bolesława Bieruta będzie obejmować znaczki o wartościach 5 zł. brunatny, 6 zł. niebieskawoczarny, 15 zł czerwony, 18 zł. oliwkowozielony, 30 zł. niebieski i 35 zł lila. Jako pierwszy z tej serii został już dopuszczony do obiegu znaczek za 15 zł. czerwony rozporządzeniem z 14.X.1948. Portret Prezydenta wykonano według nadesłanej fotografii a ramkę, napisy i wartość według projektu Mieczysława Wątorskiego. Pierwsze nakłady znaczków tej serii zamówiono 13.X. 1948 w ilościach 15 zł. - 24.000.000 sztuk pozostałe wartości po 1,000.000 sztuk.

Od 12 września 1948 r. wszystkie znaczki obiegowe są ząbkowane o gęstości ząbkowania 10$^{3}$/4, 11 i 11$^{1}$/4. skutkiem nabycia dwóch maszyn perforacyjnych o gęstości 11$^{1}$/4. A zatem ze znaczków lotniczych nakład 2-gi po 15, 25 i 30 zł. también wszystkie z podobizną Prezydenta B. Bieruta są już o wszystkich trzech ząbkowaniach.

Prof. Stan. Mikstein - Kraków.

Znaczki poczty powstańczej w Warszawie na Mokotowie.

Odnośnie do poczty powstańczej na Mokotowie w Warszawie uzyskałem następujące dane od Ob. Romana Banacha, Łódź, Brzeźna 12, m. 1. telef. 156 - 03, spisane protokolarnie w dniu 6.II.1948 r.
O ś w i a d c z e n i e w s p r a w i e n a d r u k ó w n a z n a c z k a c h p o w s t a ń c z y c h W a r s z a w y.

Jako uczestnikowi powstania Warszawskiego z sierpnia 1944 r. znane mi są z osobistej obserwacji następujące fakty, dotyczące funkcjonowania poczty i używania przedrukowanych znaczków : Zgrupowanie " Baszta " prowadzące walki powstańcze na Mokotowie w Warszawie, urządziło urząd pocztowy na Mokotowie, przy ul. Krasickiego Nr. 23 lub 25, w którym pełnili służbę żołnierze A.K. Urząd ten odbierał korespondencję przeznaczoną przeważnie do Śródmieścia, którą posłańcy przenosili kanałami. Korespondencja podlegała zaraz na miejscu " cenzurze ". Do opatrywania korespondencji posiadał ten urząd pocztowy dwa stempelki a mianowicie : 1/. stempelek nadrukowy, prawdopodobnie gumowy z tekstem w trzech wierszach " Orzeł / POCZTA POWSTANCZA / W-wa SIERPIEN 1944 " oraz 2/. stempel- kasownik dwuobrączkowy z mostkiem, z napisem w otoku " A.K. na BARYKADACH " do odciskania na znaczkach i na korespondencji bez znaczków. Wymiary nadruku wykonanego stempelkiem nadrukowym 1/. wynoszą według pomiarów prof. Stanisława Miksteina wykonanych na moich znaczkach : szerokość x wysokość orła - 11,5 x 12,5 mm.; odstęp między orłem a pierwszym wierszem - 1 mm. POCZTA POWSTANCZA : długość na wysokość - 22 x 4 mm.; W-wa Sierpień 1944 - 21,5 x 3,7 mm, odstęp między obu wierszami 2,5 mm.

Korespondencję przyjmowano zupełnie bez znaczków i wtedy opatrywano ją zwykle stemplem kasownikiem b/. O ile na korespondencji znajdowały się naklejowe znaczki niemieckie Generalnego Gubernatorstwa, to opatrywano je stempelkiem nadrukowym a/. następnie zaś stemplem kasownikiem b/.

Nadto również przynoszono przez prywatne strony niekasowane znaczki niemieckie Genralnego Gubernatorstwa na życzenie opatrywano stempelkiem nadrukowym a/. bez pobierania dopłat. Korespondencja podlegała natychmiast w Urzędzie cenzurze a następnie wysyłce przez posłańców. Za przesyłkę korespondencji, jak również za opatrywanie nadrukami przynoszonych znaczków Generalnego Gubernatorstwa nie pobierano żadnych opłat - poczta bowiem jako polowa była zupełnie bezpłatna.

Ten stan miał trwać od 19 - 28 sierpnia 1944r. ; dnia 22 sierpnia poszedłem jednak na inną placówkę a po powrocie w dniu 2 września 1944 ten urząd pocztowy już nie istniał.

Na tej poczcie polowej opatrzono mi nadrukami wykonanymi stempelkiem nadrukowym a/. następujące serie znaczków Gen. Gubernatorstwa / numeratura według katalogu Pioniera 1944/: Nr. 40 - 51 seria budowlana wydana 5.VIII.1940 ; Nr. 56 - 58 seria okolicznościowa na pierwszą rocznicę Gubernatorstwa ; Nr. 66 - 70 seria budowlana w zmienionych barwach wydana w 1941 r. ; Nr. 71 - 82 seria z podobizną Hitlera, rotograwura wydana 26.X.1941 ; Nr. 83 - 88 seria uzupełniająca poprzednią, wykonana sztychem, wydana 7.IV.1942 r. ; Nr. 96 - 100 seria na trzechlecie Gen. Gub. a wydana 20.XI.1942 ; Nr. 101 - 114 seria pięciu miast wydana 14.IX.1943. Według katalogu Zumsteina :

Nr. 115 i Nr. 116 - 6 zł brunatny i 10 zł. brunatny i czarny ; Nr. 120 - 124 - II seria zasłużonych mężów wydana w 1944 r. Wobec nadrukowywania przyniesionych znaczków przez postronne osoby nie wiem czy nie przedrukowano innych wartości znaczków Gen Gubernatorstwa.
Spisał Prof. Stanisław Mikstein. W Krakowie, dnia 6 lutego 1948. Podpisy : n.p. Stanisław Mikstein, Kraków 14, Tarnowskiego 7. Roman Banach n.p. Łódź, Brzeźna 12/1. telef. 156 - 03."

Powyższe oświadczenie uczestnika powstania wskazuje, że poprzednio opisane rzekome " znaczki " poczty powstańczej w Warszawie

1/. nie są wydane przez władze powstańcze ani pocztę powstańczą,
2/. nie służyły do opłat za przesyłki doręczane pocztą polową albowiem za zasadnicze znaczki okupacyjne niemieckie pobrały należytość władze niemieckie, a opatrywane nadrukami powstania były zupełnie bezpłatne,
3/. nie są również dobroczynnymi nalepkami - albowiem za opatrywanie nadrukami nie uiszczono nawet dobrowolnych datków na cele powstania lub społeczne straszliwie gnębionej ludności Warszawy,
4/. natomiast że mogą być uważane co najwyżej - za jakiś rodzaj pamiątek, bezwarunkowo nie wchodzących w zakres filatelistyki, względnie prywatnie dostarczane znaczki okupacyjne po bezpłatnym opatrzeniu nadrukami, za prywatne w celach spekulacyjnych sporządzone fabrykaty.

## III. Komunikaty

### 1. Nowe czasopismo filatelistyczne

Staraniem łódzkiego Tow. Filat. wychodzi Przegląd Filatelistyczny. Łódź Brzeźna 18. Cena za jeden tom / 5 Nr. / 350 zł wraz z przesyłką pocztową.

2/ Wystawa Filatelistyczna. W ramach dni Tarnowa urządziło Tow. Filatelistyczne w Tarnowie wystawę znaczków w dniach 28 - 31.X.b.r.

### 3/ Nowi Członkowie :

Ks. Pastuszko Zygmunt - Wodzisław k. Jędrzejowa
Ob. Bigaj Stanisław - Inwalidów 8
" Jamot Jan - Stradom 4
" Anzige Ludwik - Pędzichów 2
" Flisowski Janusz - Nowowiejska 5
" Grotowski Eugeniusz - Nowa Sól Skrt. 58
" Gęsikowski Roman - Czarny Dunajec 535

Uwaga !. Spółdzielnia Filatelistyczna " Glob " została przeniesiona na ul. św. Tomasza Nr. 22.

Koniec.-